

Mer om släkten Kråkas äldsta led

Av LEIF BOSTRÖM, Täby

Forskning av Ulf Larsson om Kråkättlingar i Stockholms stads tänkeböcker¹ gör att några uppgifter i min tidigare artikel "Släkten Kråkas äldsta led"² behöver korrigeras. Varken Jon Andersson i Svartbyn eller Jakob Andersson i Sunderbyn var bröder till Nils Andersson Kråka.

Arvet efter hustru Anna Andersdotter (Kråka)

I Stockholms stads tänkeböcker finns ett mål 1590-05-13 angående Olof Knutssons hustru Annas arv och arvingar.³

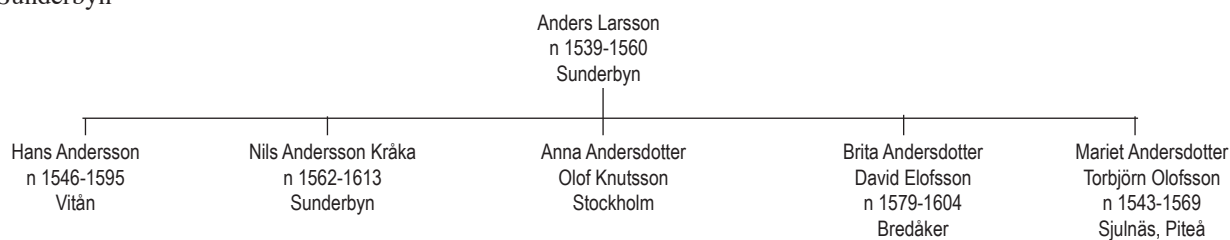
Talan fördes av Annas bröder Hans Andersson i Vitån och Nils Andersson i Söderby [Sunderbyn] samt hennes systers Brita Andersdotters man, David Elofsson i Bredåker å deras barns vägnar (alla i Luleå socken). Dessa får sin del i Annas säterhus [även Margit får en del i detta hus om Ulf Larsson tolkat texten rätt]. Annas syster Margits son Nils Torbjörnsson i Sjulnäs i Piteå socken talar för sin mor och för Sara Larsdotter och hennes systrar Gertrud och Anna. Dessa senare får Annas lilla korsvirkeshus i Skeppar Karls gränd.

Enligt Magnus Erikssons stadslags ärvdabalk ärvde broder lika som syster och syster lika med broder, till skillnad från landslagen där broder ärvde 2/3 och syster 1/3.

Arvet var säkerligen ett bakarv efter Anna Andersdotters föräldrar. Då samtliga angivna arvingar var syskon till Anna Andersdotter, var systrarna Sara, Gertrud och Anna Larsdöttrar troligen döttrar till ett avlidet syskon till Anna, troligen till en nu avliden bror Lars Andersson, eller möjligen till en syster gift med en Lars.

Om Jon Andersson eller Jakob Andersson hade tillhört syskonskaran, så skulle de ha varit med vid arvsskiftet eller senare klandrat det.

Kråksläkten härstammar alltså från Anders Larsson i Sunderbyn och hans söner Hans i Vitån och Nils i Sunderbyn

Jon Anderssons släkt

Anders Nilsson som var landsköpman nämns i skattelängderna 1539-1546 i Sunderbyn. Han har två söner 1546. Gården tas över av sonen Per Andersson, nämnd 1549-1553. Han har en bror i bågskattelängden 1549 och troligen fler år. Brodern Henrik Andersson står för gården 1555-1596. Han har en bror 1558-1562. I tiondelängden 1562 står hustru Brita för gården. Hon var troligen änka efter Anders Nilsson, eftersom det i bågskattelängden 1567 står att "hustru Brita haffuer draget till sinn sonn Hendrich Andersson och lagett sinn iord tilhopa". Den jord som varit avskild från gården bör vara den som Jöns Andersson står för 1563-1565. Han bör också vara den bror som nämns i bågskattelängderna 1558-1562 hos Henrik Andersson. Därmed bör Jöns Andersson vara son till Anders Nilsson och Brita. Han är säkerligen identisk med Jöns Andersson som är bonde i Svartbyn från 1566. Senare kallas han Joen/Jon Andersson, men i alla tidiga belägg står det Jöns Andersson.

Från 1579 står Jakob Andersson för en gård i Sunderbyn. Jag tror att han står för den gård som hustru Brita och Jöns Andersson tidigare stått för, som åter kan ha brutits ut ur Henrik Anderssons gård, men det är osäkert. Anders Jönssons änka Brita står för en gård 1578, men inte 1579. Hustru Birgitta återkommer i tiondelängden 1580 och från 1581 har Hans Olofsson tagit över den gården. Jag tror att det är den gård som Anders Jönsson haft tidigare.

Jon och Jakob Anderssoner kan alltså vara bröder och söner till Anders Nilsson och hans hustru Brita.

Kyrkojorden

Under 1570-talet köpte Nils Andersson i Sunderbyn och Jon Andersson i Svartbyn kyrkojord som tidigare skänkts till kyrkan av barnlöst folk. De kunde inte förlika sig på hemmanet, så köpet gick tillbaka. Men Nils Andersson verkar ha behållit hemmanet och senare omtalas att hemmanet är löst under släkten igen. Det är möjligt att Nils Andersson kommer från den barnlöse mannens släkt och att Jon Andersson kommer från den barnlösa hustruns släkt, eller vice versa.

¹ Ulf H Larsson, 2009, http://ulfhars.se/Genealogi/Borgare_2.htm

² Lulebygdens forskarförenings medlemsblad nr 49, februari 2005

³ SST 1589 - 1591, sidan 166